

Stockholm den 3 juli 2025

R-2025/1078

Till Klimat- och näringslivsdepartementet
KN2025/01024

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 8 maj 2025 beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Ny förordning om invasiva främmande arter.

Synpunkter

Otydligheter avseende det straffbara området

Enligt gällande lydelse av 29 kap. 2 c § miljöbalken (MB) döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet hanterar en invasiv främmande art på något sätt som beskrivs i artikel 7.1 a–h i förordning (EU) nr 1143/2014 (EU-förordningen) och därigenom bryter mot EU-förordningen eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 8 kap. 4 § första stycket 3 och andra stycket.

Advokatsamfundet har i tidigare remissyttrande välkomnat en översyn av 29 kap. 2 c § MB i syfte att göra bestämmelsen så tydlig och bestämd som möjligt.¹ Samtidigt framfördes att det som då föreslogs innebar en utökning av det straffsanktionerade området som krävde ytterligare överväganden inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet.

¹ Se Advokatsamfundets remissyttrande den 16 september 2024 över Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens förslag till nationell förteckning över invasiva främmande arter.

Nu aktuellt förslag innehåller inga förslag om ändringar av 29 kap. 2 c § MB och inte heller några överväganden kopplade till nämnda bestämmelse. Advokatsamfundet vidhåller vad som anförts i tidigare remissvar att förslaget kräver ytterligare överväganden i förhållande till 29 kap. 2 c § MB och att en särskild översyn bör göras gällande bestämmelsen.

Ansvar för arter i förhållande till särskild rätt till fastighet

I sitt tidigare remissyttrande framförde Advokatsamfundet synpunkter på det stora ansvar som enligt tidigare förslag lades på enskilda. Förbuden i 3 kap. 1 § 8 p. mot att avsiktligt tillåta arter som är upptagna på den nationella förteckningen att reproducera sig eller växa, föreslås nu enligt 3 kap. 5 § i fråga om befintliga bestånd endast gälla för en statlig myndighet, kommun eller region som äger eller innehar särskild rätt till en fastighet.

Advokatsamfundet är positivt till inskränkningen men anser att ansvaret för myndigheter, kommuner och regioner är alltför omfattande. Det förefaller inte rimligt att ansvaret ska gälla utan geografisk inskränkning och oberoende av karaktären av rätten i fråga. Advokatsamfundet bedömer att förslaget i denna del riskerar att få orimliga konsekvenser för statliga myndigheter, kommuner och regioner om inte förtydliganden görs.

En särskild rätt till en fastighet kan vara alltifrån ett lägenhetsarrende, hyresavtal eller servitut till en rätt till elektrisk kraft. Det kan avse en hel fastighet eller vara begränsad till en liten del av en fastighet. Enligt den föreslagna ordalydelsen av 3 kap. 5 § kommer förbuden i 3 kap. 1 § 8 p. att gälla avseende samtliga särskilda rätter enligt jordabalken, oberoende av omfattningen eller karaktären av rätten i fråga. Således kommer förbuden exempelvis att gälla en kommun som innehar ett hyresavtal avseende en bostadslägenhet i ett flerfamiljshus. Vidare kommer exempelvis ett geografiskt begränsat servitut eller nyttjanderättsavtal kunna leda till att förbudet gäller i förhållande till ett oinskränkt område.

Enligt Advokatsamfundet bör det i 3 kap. 5 § i vart fall anges att förbuden i 1 § 8 endast ska gälla för statliga myndigheter, kommuner eller regioner som äger eller innehar vissa i förordningen särskilt angivna rätter till fastigheter. Lämpligen endast sådana som ger innehavaren en relevant rådighet över det område inom vilket bestånd och förekomster av arter finns. Förbuden som sådana bör vidare vara geografiskt

avgränsade så att de endast gäller inom områdena för de särskilda rätter som omfattas av bestämmelsen. Det är även ytterst tveksamt om detta ansvar är lämpligt att förena med ett straffansvar. Givet otydligheterna i nuvarande 29 kap. 2 c § MB är därtill frågan om detta kan åtgärdas utan att även den bestämmelsen ändras.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander